

Mottagare
Socialnämnden

Investeringsbehov 10 år 2027-2036

Förslag till beslut

- Socialnämnden fastställer investeringsbehov 2027-2036
- Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Den demografiska utvecklingen, med fler äldre personer på Gotland, gör att socialförvaltningen kommer att ha ett ökat behov av insatsen särskilt boende och därmed flera nya särskilda boende. Enligt den senaste befolkningsprognosen behöver det två nya boenden med 90 platser de närmaste 10 åren. I övrigt är bedömningen att det finns behov av två nya gruppboendestäder LSS samt ett ändamålsenligt och större boendet enligt SoL.

Bedömningen är att investeringsbehovet i lokaler uppgår till runt 675 miljoner kronor 2027 till 2036. Övriga behov av investeringar bör rymmas inom den årliga investeringspotten på 8 miljoner kronor. Totalt investeringsbehov för socialförvaltningen uppskattas till runt 755 miljoner kronor de närmaste 10 åren.

SOF investeringsbehov 10 år											
Investeringsbehov, tkr	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Summa
Säbo 1		135 000	135 000								270 000
Utrustning säbo 1			7 000								7 000
Bmss LSS gruppboendestad			38 000						38 000		76 000
Bmss SoL				45 000							45 000
Säbo 2						135 000	135 000				270 000
Utrustning säbo 2							7 000				7 000
Summa bostäder	0	135 000	180 000	45 000	0	135 000	142 000	0	38 000	0	675 000
Investeringspott	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	80 000
Summa SOF	8 000	143 000	188 000	53 000	8 000	143 000	150 000	8 000	46 000	8 000	755 000

Ärendebeskrivning

Syftet med att ta fram investeringsbehovet för respektive förvaltning är att få en samlad bild av regionens investeringsbehov baserat på den demografiska utvecklingen. En beskrivning av investeringsbehovet är också grund för nämndens förslag till investeringsäskande för de kommande fem åren, som redovisas i mål- och budgetskrivelsen.

Investeringsbehovet är baserat på socialförvaltningens Lokalbehov 2027-2036 som socialnämnden också ska besluta om 3 december 2025 samt Plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2024-2033 och Plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar 2025-2034. Detta ärende är en kort beskrivning av investeringsbehovet samt en kostnadsuppskattning. Socialförvaltningens investeringsbehov avser skattefinansierad verksamhet och utgår ifrån dagens penningvärde.

Behov utifrån demografisk utveckling

Särskilt boende för äldre

Den äldre befolkningen på Gotland kommer att öka och allra mest i åldrarna över 85 år vilket ökar behovet av särskilt boende för äldre. Så långt som befolkningsprognoserna sträcker sig, mot mitten av 2030-talet, syns ingen minskning.

För närvarande byggs ett nytt särskilt boende med 60 platser i Klintehamn och det är inflyttningsklart i början av 2026. Verksamheten på Åvallegården i Klintehamn, med cirka 20 platser, flyttas till det nya boendet och Åvallegården avvecklas. Det nya boendet bedöms täcka behovet fram till 2029.

Utifrån planen för särskilt boende, som bygger på befolkningsprognosen, är bedömningen att det behövs ytterligare cirka 200 nya platser på särskilt boende de närmaste 10 åren. Enligt planen så motsvarar lokalbehovet två boenden med 90 platser som bör stå klara för inflyttning 2029 respektive 2033. Förstudier är genomförda och socialnämnden har förordat mark i Visby och kommer att ta ställning till mark i Slite.

Övriga boenden

En ny boendeförsörjningsplan togs fram 2025 för **bostad med särskild service LSS** (gruppboende). Sedan dess har ett privat boende med sex platser lagts ned vilket gör att tillgången på platser minskat. Socialförvaltningen ser nu på möjligheten att använda tidigare gruppboende för att möta detta behov.

Framåt är bedömningen att det behövs två nya gruppboendestäder under planperioden. Det kan bli runt år 2029 respektive 2035. Då underlaget är litet är det dock svårt att prognostisera behovet av bostad med särskild service LSS.

Det är cirka 45 brukare som bor i **bostad med särskild service SoL**. I egen regi finns ett boende med sex platser som finns på Korpenområdet. Fastigheten och bostäderna är inte fullt tillgänglighetsanpassade för verksamheten och skulle på sikt behöva ersättas med mer ändamålsenliga lokaler. Fler gruppboendestadsplatser i egen regi kan också ge lägre kostnader. Behovet bedöms vara ett boende med 10 till 15 platser inom perioden, troligen runt år 2030. Förstudier är genomförda och socialnämnden har förordat mark avseende bostad med särskild service i Visby och Roma.

Behov utifrån ändrad lagstiftning

Stödboende (lågtröskelboende)

Tidigare investeringsbehov är inte aktuellt i nuläget. För närvarande pågår dialog med privat utförare av stödboende.

Övriga investeringsbehov, ej lokaler

Verksamhetssystem

Idag finns två verksamhetssystem i förvaltningen, ett för HSL, SoL och LSS (Treserva) samt ett för individ- och familjeomsorgen (Lifecare). Systemen har funnits i flera år och kan komma att behöva upphandlas på sikt vilket kan innebära stora investeringsutgifter.

Övriga investeringar

Övriga investeringar är främst lokalanpassningar men kan också vara olika typer av välfärdsteknik vilket höjer kvaliteten för brukarna och underlättar för medarbetarna. Den årliga investeringspotten bedöms täcka lokalanpassningar och utrustning de närmaste åren.

Driftkonsekvenser

Särskilt boende

Driftkostnaderna för särskilda boenden kommer att öka i takt med att fler boenden byggs och det blir fler personer som får insatsen särskilt boende. Kostnadsökningen avser både lokaler och personalkostnader, alternativt ökade kostnader för köp av tjänster beroende på om driften av boendena sker i egen eller privat regi. För att finansiera ökade behov av insatser får socialnämnden tillskott från resursfördelningsmodellen, som bygger på demografiska förändringar.

De senaste åren har förvaltningens kostnader för nybyggda lokaler ökat betydligt. De hyror som tas ut från brukare täcker allt mindre del av lokalkostnaderna och bedömningen är att det kommer att minska ytterligare framöver. Det går inte längre att finansieras både volymökning och ökade lokalkostnader med tillskottet från resursfördelningsmodellen. Lokalkostnaderna åter upp allt större del budgetutrymmet och måste ställas mot personalkostnader. Därför kommer socialnämnden att behöva begära tilläggsanslag för ökade lokalkostnader när nya boenden skapas.

En faktor som kan bromsa kostnadsutvecklingen är om det byggs bostäder som är tillgängliga och anpassade för en åldrande befolkning. Då kan fler bo kvar i det egna hemmet med insatser från till exempel hemtjänst och hemsjukvård vilket leder till att behovet av särskild boende skjuts upp.

Bostad med särskild service

Fler platser inom bostad med särskild service LSS ökar kostnaderna varför budgettillskott behövs. Fler platser inom bostad med särskild service SoL ökar

förvisso lokalkostnaderna men sänker kostnaderna för köp av verksamhet, bedömningen är att det kan bli en sänkning av nettokostnaden.

Investeringsbehov sammanfattning

Samtliga lokalinvesteringar är skattefinansierade och prioriterade enligt punkt 3 i anvisning, vilket innebär att investeringen bidrar till hållbar samhällsutveckling och möter demografiskt betingade behov. För särskilda boenden, säbo, bygger uppskattat belopp på boende i flera plan, med 90 platser, utgift fördelad på två år och i dagens penningvärde.

SOF investeringsbehov 10 år											
Investeringsbehov, tkr	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Summa
Säbo 1		135 000	135 000								270 000
Utrustning säbo 1			7 000								7 000
Bmss LSS gruppbostad			38 000						38 000		76 000
Bmss Sol				45 000							45 000
Säbo 2						135 000	135 000				270 000
Utrustning säbo 2							7 000				7 000
Summa bostäder	0	135 000	180 000	45 000	0	135 000	142 000	0	38 000	0	675 000
Investeringspott	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	80 000
Summa SOF	8 000	143 000	188 000	53 000	8 000	143 000	150 000	8 000	46 000	8 000	755 000

Bedömning

Beskrivning av socialförvaltningens investeringsbehov 2027-2036 följer anvisning. Investeringsbehovet stämmer överens med socialförvaltningens bostadsförsörjningsplaner.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse socialförvaltningen daterad 2025-11-06

Lokalbehovsplan socialnämnden daterad 2025-12-03

Plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2024-2033, daterad 2024-09-19

Plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar 2025-2034, daterad 2025-06-12

Socialförvaltningen

Marica Gardell
Socialdirektör

Skickas till

RS registrator

RSF ekonomi och styrning

SOF Anna-Lena Gutedal, ekonomichef